

Handläggare
Egnell EvaDatum
2013-05-27
Rev 2013-06-04Diarienummer
UAN-2013-0313

Utbildnings- och arbetsmarknadsnämnden

Implementering av verksamhet 3.4.4

Förslag till beslut

Utbildnings- och arbetsmarknadsnämnden föreslås besluta

att verksamheten 3.4.4 Stöd till arbetslivsinriktad rehabilitering implementeras som en reguljär samverkan i Uppsala kommun från och med 2014, under förutsättning att samfinansiering sker mellan berörda parter och Samordningsförbundet Uppsala län samt

att kommunens del av verksamheten finansieras av medel från verksamhetsområde vård och omsorg

Sammanfattning

Verksamhet 3.4.4 har drivits som ett samverkansprojekt mellan länets samtliga kommuner, Arbetsförmedlingen, försäkringskassan och landstinget. Projektet startade 1 juli 2009 med anledning av de förändrade reglerna i sjukförsäkringen. Projektets målgrupp var personer vars tidsbegränsade sjukersättning upphörde eller personer vars sjukpenningdagar var förbrukade. Projektet övergick i en ny fas 1 juli 2012, med en utvidgad målgrupp, och med tre kommuner i samverkan med övriga parter. Syftet med verksamheten var, och är, att ge stöd till individen så att denne inte "faller mellan stolarna" och klarar att ta del av arbetslivsinriktad rehabilitering. Verksamheten medverkar till en samordning av de insatser personen kan vara i behov av. Projektet har utvärderats avseende både deltagarperspektiv och samverkansparternas perspektiv. Utvärdering har även skett av deltagarnas självskattade hälsa. Utvärderingarna visade att projektet var mycket lyckat ur båda perspektiven och att deltagarna upplevde en förbättrad hälsa efter att fått del av det stöd som projektet gett. Verksamheten har genomgående mycket bra resultat och är för alla parter lönsamt varför det bör implementeras som en reguljär samverkande verksamhet.

Ärendet

År 2008 inträdde en förändring i socialförsäkringen som innebar begränsningar i antalet dagar följd en person kunde få sjukpenning och att möjligheten till tidsbegränsad sjukersättning upphörde. När ersättningen upphörde överfördes personen till Arbetsförmedlingen för att under tre månader få arbetslivsinstruktionen. Syftet med den är att utreda och bedöma om personen har arbetsförmåga, helt eller delvis, och i så fall vilken arbetslivsinriktad rehabilitering som var lämplig. Många personer hade varit sjukskrivna under lång tid och

bedömdes ha behov av mycket stöd under övergångsfasen. Samtliga parter som ingår i Samordningsförbundet Uppsala län ansökte om projektmedel hos Samordningsförbundet för att i fas 1 genomföra en kartläggning av hur många personer i länet som omfattades av förändringen, i fas 2 ta fram förslag till samordnade insatser och i fas 3 genomföra projektet.

Kartläggningen genomfördes av Försäkringskassan under sommaren 2009. Den visade att det fanns 863 personer i länet som riskerade att bli utförsäkrade vid årsskiftet 2009/10 på grund av att deras ersättningsdagar tar slut (personer med sjukskrivningsgrad på 25 procent ingick inte i kartläggningen). Av dessa var 59 procent kvinnor och 41 procent män, 65 procent är äldre än 45 år, ca 74 procent helt sjukskrivna. Kartläggningen visade också att 52 procent var sjukskrivna på grund av fysiska diagnoser, ca 30 procent på grund av psykiska diagnoser och ca 18 procent var sjukskrivna på grund av både fysiska och psykiska diagnoser. Ungefär 72 procent hade en pågående medicinsk rehabilitering, ca 15 procent hade både en arbetslivsinriktad och medicinsk rehabilitering. Tio procent hade ingen pågående rehabilitering alls. Drygt hälften var arbetslösa, en högre andel för kvinnor än för män.

I Uppsala kommun fanns det 437 personer som riskerade att utförsäkras, varav 57 procent var kvinnor. I övrigt såg situationen ut för dem som för gruppen i hela länet.

När projektet startade var det fortfarande inte klart vem som skulle få ansvaret för att ta emot de som utförsäkrades. Under hösten klarlades att Arbetsförmedlingen fick ansvar för att ta emot dem i en åtgärd som kallades arbetslivsintroduktion. Ersättningen utgjordes av aktivitetsstöd, baserad på samma nivå som för arbetslöshetsersättningen. För dem som saknade sådan ersättning utgick aktivitetsstöd på en låg nivå.

Projektet omfattade inte alla som utförsäkrades utan de personer som av Arbetsförmedlingen och Försäkringskassan bedömdes ha särskilt stort behov av extra stöd för att klara övergången från Försäkringskassan till Arbetsförmedlingen. Många bedömdes vara fortsatt sjuka och många hade varit borta från arbetslivet under lång tid. För flertalet skulle den ekonomiska situationen förändras kraftigt vilket befarades påverka personen på ett sådant sätt att det kunde vara svårt att ta till sig arbetslivsintroduktionen. De insatser som projektet valde var dels en samordnare, med kunskap och erfarenhet från socialtjänst, dels kontaktpersoner som skulle ge individuellt anpassat stöd till den enskilde före, under och efter arbetslivsintroduktionen. Samordnarens uppgifter var att ge information till och stöd i ekonomiska frågor samt fungera som länk till socialtjänsten för dem som var i behov av socialt stöd eller försörjningsstöd.

Projektet har utvärderats i slutet av 2010 av utvärderingsenheten inom Uppsala kommun samt en hälsoekonomisk utvärdering som Uppsala läns landsting genomfört. Båda utvärderingarna visar på att projektets mål uppnås, att projektägarna är mycket nöjda med insatserna, särskilt Arbetsförmedlingen och Försäkringskassan, samt att deltagarna dels får stöd så att de kan tillgodogöra sig arbetslivsintroduktionen på ett bättre sätt, får hjälp att få rätt insatser från ordinarie myndighet/huvudman och många får hjälp i ekonomiska frågor som förbättrar deras situation.

Projekttiden var satt till 31 december 2011. Under hösten 2011 ansöktes om förlängning till och med 2012-06-31. Syftet med förlängningen var dels att fortsätta att ge insatser dels att implementera projektet i permanent verksamhet. Uppsala, Heby och Håbo kommun, Arbetsförmedlingen, Försäkringskassan och landstinget valde att fortsätta bedriva verksamheten. Den ursprungliga målgruppen har utvidgats till att omfatta även andra personer som är på väg in eller deltar i arbetslivsinriktad rehabilitering, och som behöver extra stöd och samordning av insatser. Verksamheten, som tidigare var helfinansierat av Samordningsförbundet, är nu finansierat av alla parter och med delfinansiering av Samordningsförbundet. Uppsala kommun finansierar en tjänst samt tillhandahåller lokaler på de anställda. Arbetsförmedlingen finansierar via projektmededel en tjänst, och tillhandahåller lokaler när det behövs. Försäkringskassan har en anställd som arbetar 50 procent i verksamheten, Håbo kommun har en anställd på 25 procent, Heby kommun bidrar finansiellt och landstinget tillhandahåller handledning och hälsoekonomisk utvärdering.

Under projektperioden 1 januari 2010 till 31 december 2011 har projektet haft kontakt med totalt 918 personer, fördelat på 654 som hade kontakt en eller flera gånger med en samordnare för ekonomisk information och stöd samt 352 personer som haft kontakt med en kontaktperson för ett individuellt utformat stöd, ofta under en längre tid. En del av personerna har haft kontakt med både samordnare och haft stöd av en kontaktperson.

Perioden januari till och med juni 2012 har projektet haft kontakt med 151 nya deltagare. Åtta personer hade kontakt som påbörjats under 2011. I och med att det var osäkert om projektet skulle förlängas tog de inte emot nya deltagare under november-december 2011, och avslutade ett flertal personer. Dessutom slutade några i projektet sin anställning. Det tog en viss tid innan projektet fick fart igen.

Under våren pågick diskussioner med de ingående parterna om att implementera projektet i ordinarie verksamhet. Såväl Arbetsförmedlingen som Försäkringskassan var beredda på att medfinansiera verksamheten, medan flera kommuner kände en viss tveksamhet. De såg inte att behovet var så stort. Uppsala kommun, liksom Heby och Håbo var dock intresserade och Samordningsförbundet såg verksamheten som så framgångsrik att man var beredd att stödja denna samverkan. Alla ingående parter och Samordningsförbundet medfinansierar verksamheten, enligt ansökan till och med 2013. Därmed har parterna möjlighet att ta med verksamheten i sin budgetplanering från och med 2014.

Verksamhetens målgrupp omfattar inte bara de vars ersättningsdagar från Försäkringskassan förbrukats utan alla som befinner sig i en arbestförberedande insats eller i arbetslivsinriktad rehabilitering. Det är personer med fysisk eller psykisk ohälsa, ofta i kombination, personer som varit borta länge från arbetsmarknaden. De saknar ofta nätverk, såväl privata som professionella och har inte sällan en problematisk social situation. De riskera att "falla mellan stolarna" om huvudmännen inte tar sitt ansvar, eller uppfattar att de har ett ansvar. Personerna har ofta svårt att föra sin egen talan. Personerna kan aktualiseras från samtliga fyra parter.

De insatser som ges är fortfarande information och rådgivning kring den ekonomiska situationen, och en länk till socialtjänsten, och individuellt anpassat stöd för att kunna påbörja eller tillgodogöra sig en arbetsförberedande insats eller en arbetslivsinriktad rehabilitering.

Förutom individarbetet arbetar verksamheten också med information både till handläggare och på ledningsnivå. Genom sitt arbete har verksamheten kontakt med alla huvudmän och upptäcker brister i huvudmännens regelverk eller samverkan mellan huvudmännen som påverkar den enskildes möjligheter att få rätt stöd och rätt insatser. De ger punktinsatser, som utgör ett stöd tillsammans med den ordinarie verksamheten. Verksamheten arbetar också med rådgivande dialog, som är stöd till handläggarna och har genomfört workshops för socialtjänsten i Uppsala kommun. Samordnaren har drop-in på Arbetsförmedlingen, för att öka sin tillgänglighet för den som behöver information och rådgivning kring den ekonomiska situationen.

Verksamheten arbetar på uppdrag av den enskilde i samarbete med alla berörda aktörer och fungerar som individens förlängda arm och röst i sin väg att närma sig arbetsmarknaden. Verksamheten är också ett komplement till ordinarie verksamhet där planeringen för den arbetslivsinriktade rehabiliteringen sker. Verksamheten bidrar till kortare avstånd mellan huvudmännen och ökad kunskap om varandras uppdrag, vilket befrämjar och utvecklar samverkan och bidrar till att parternas resurser nyttjas mer effektivt.

Under perioden 1 juli 2012 till och med 31 mars 2013 har samordnaren haft kontakt med 100 procent ersättning från Försäkringskassan, personer, bosatta i Uppsala kommun, för stöd och information i ekonomiska frågor. 71 procent aktualiserades från Arbetsförmedlingen och 14 procent från verksamhetens kontaktperson. 40 procent hade varit borta från arbetslivet 3 år eller mer och närmare 70 procent saknade anställning. 35 procent bedömdes ha rätt till försörjningsstöd.

Under perioden 1 juli 2012 till och med 30 april 2013 har kontaktpersonerna haft kontakt med 107 personer bosatta i Uppsala kommun. I och med att målgruppen utvidgades till att omfatta fler än de som utförsäkras har socialtjänsten aktualiserat betydligt fler individer än tidigare. 38 procent kommer från socialtjänsten och 35 procent aktualiseras från Arbetsförmedlingen. I närmare hälften av ärendena var Arbetsförmedlingen huvudansvarig för planeringen. Under perioden har 44 personer avslutat sin kontakt med 3.4.4. Av dem har 41 procent beviljats sjukpenning, sjukersättning eller aktivitetsersättning och 16 procent väntar på besked från Försäkringskassan. Ser man till hur försörjningssituationen ser ut för dem som avslutats har 48 procent ersättning från Försäkringskassan, 16 procent helt eller kompletterande försörjningsstöd, lika många får ersättning från Arbetsförmedlingen och 18 procent har lön.

Inom huvudmännens uppdrag finns idag ingen insats som motsvarar det uppdrag 3.4.4 har. Alla parter har uppdrag att ge stöd, men ingen ger det samlade och personligt utformade stöd som finns inom 3.4.4. Stödet innebär också ett stort mått av förebyggande arbete med deltagare som ännu inte är kommunens klienter, men som riskerar att bli det om de inte får stöd och hjälp i övergångarna. Verksamheten finns på en arena som utgår mycket från hur och

var den enskilde vill träffas vilket ökar tillgängligheten och ger bra förutsättningar för att skapa tillit och bygga en relation.

Följande framgångsfaktorer har identifierats:

- Enkel ingång, en mailkontakt
- Ingen myndighetsutövning
- Börjar med utgångspunkt i vilket stöd personen behöver, ställer frågan ”Vad kan jag göra för dig?”
- Bygger tillit, skapar relation och allians, vågar fråga
- Gör ”tillsammans” med personen, inte åt personen
- De som arbetar i 3.4.4 har alla huvudmäns system i huvudet
- Inventerar för att veta vilket stöd personen behöver för att fullfölja processen till ett liv utan socialbidrag

Effekter för parterna:

Kommunerna:

- Förebyggande arbete som leder till att en del personer inte får behov av socialbidrag.
- Personerna är bättre förberedda när de kommer i kontakt med socialtjänsten, vilket underlättar utredningen och fortsatt stöd.
- Ger ett stöd till klienterna i sin väg mot arbete
- 0-klassades väg in i arbetslivsinriktad rehabilitering

Arbetsförmedlingen:

- Kan fokusera på sitt uppdrag i den arbetslivsinriktade rehabiliteringen
- Länk till socialtjänsten

Försäkringskassan:

- Stöd till ”utförsäkrade”
- Stödet är en förutsättning för vidare arbetslivsinriktad rehabilitering
- Länk till socialtjänsten

Landstinget:

- Stöd i att få rätt medicinsk vård och medicinska kontakter
- Ökad effektivitet och kvalitet i mötet mellan läkare och patient
- Intygsskrivandet underlättas

Ekonomiska konsekvenser

Nuvarande verksamhet omfattar följande resurser:

- 1 verksamhetsledare 50%
- 1 samordnare 100%
- 4 kontaktpersoner 225%

Uppsala kommun är arbetsgivare för tre personer, 300%, Försäkringskassan är arbetsgivare för 1 person, 50% och Håbo kommun för 1 person, 25%.

Verksamheten finansieras av all parter och av Samordningsförbundet. Uppsala kommun har flest personer som får del av insatserna. Arbetsförmedlingen och Samordningsförbundet finansieras två av Uppsala kommuns tjänster, Försäkringskassan och Håbo kommun finansierar sina tjänster. Landstinget finansierar handledning till gruppen och hälsoekonomisk utvärdering och Heby kommun finansierar del av en kontaktpersonstjänst.

Under förutsättning att parterna fortsätter att medfinansiera verksamheten medför ett beslut om att implementera 3.4.4 som en ordinarie verksamhet i kommunen ingen ökad kostnad jämfört med nuvarande kostnad.

Kontoret för barn, ungdom och arbetsmarknad

Carola Helenius-Nilsson
Direktör